

Aktivita 904A01 – část SWOT analýza

Úvod

Na základě výstupů aktivit projektu byla zpracována souhrnná analytická zpráva, podle níž byly definovány silné a slabé stránky stávající krajiny, jejího využití a ochrany, potencionální příležitosti a ohrožení jejího dalšího vývoje formou SWOT analýzy. SWOT analýza byla projednána na pracovním setkání s veřejností na zámku Kačina, kde byla precizována a doplněna. Výsledná verze SWOT analýzy byla následně rozeslána všem členům řešitelského kolektivu (12) a všem na pracovní dílnu pozvaným subjektům (75 subjektů) k hodnocení významnosti jednotlivých tvrzení.

Z celkového počtu 87 rozeslaných analýz k hodnocení se navrátilo 33 vyplněných materiálů. U každého bodu SWOT analýzy byl sledován počet hodnotících, celkový počet bodů, medián – určující významnost jednotlivých tvrzení, rozsah – vyjadřující míru shody respondentů a počet nesouhlasů s předkládaným tvrzením.

Způsob hodnocení bodů SWOT analýzy respondenty a metodika vyhodnocení odpovědí respondentů řešiteli projektu

Významnost bodů SWOT analýzy

Respondenti byli požádáni o vyhodnocení SWOT pomocí následující klasifikační stupnice:

- 1 – bod obsahuje nejvýznamnější informace o stavu území a jeho rozvoji
- 2 – bod obsahuje velmi významné informace o stavu území a jeho rozvoji
- 3 – bod obsahuje významné informace o stavu území a jeho rozvoji
- 4 – bod obsahuje málo významné informace o stavu území a jeho rozvoji
- 5 – bod obsahuje nevýznamné informace o stavu území a jeho rozvoji
- N – vyjadřuje zásadní nesouhlas respondenta s informacemi obsaženými v bodu
- 0 – respondent se k bodu nechtěl vyjadřovat

Vyhodnocení významnosti jednotlivých bodů bylo provedeno na základě výsledného mediánu a je znázorněno barevným provedením jejich textu v následující škále:

červená	Nejvýznamnější body	(medián = 1)
černá	Velmi významné body	(medián = 2)
šedá	Významné body	(medián = 3)

Pozn. 1.: Medián je hodnota, jež dělí řadu podle velikosti seřazených výsledků na dvě stejně početné poloviny. V případě, že medián se nerovnal celému číslu byl upraven s přihlédnutím k hodnotě aritmetického průměru (od X,5 nahoru).

Pozn. 2.: U žádného z hodnocených bodů nebyla výsledná hodnota mediánu vyšší než 3, což odkazuje na relativně vysoký význam všech bodů z hlediska hodnocení respondentů.

Míra shody respondentů na hodnocení významu jednotlivých bodů SWOT analýzy

Vyhodnocení míry shody respondentů na hodnocení významu jednotlivých bodů bylo provedeno na základě vypočteného rozsahu bodového hodnocení z použité klasifikační stupnice pro hodnocení významnosti. Dále byly body SWOT analýzy doplněny o počet nesouhlasných odpovědí (N). Míra shody a počet nesouhlasů jsou vyjádřeny symboly umístěnými v rámečku:

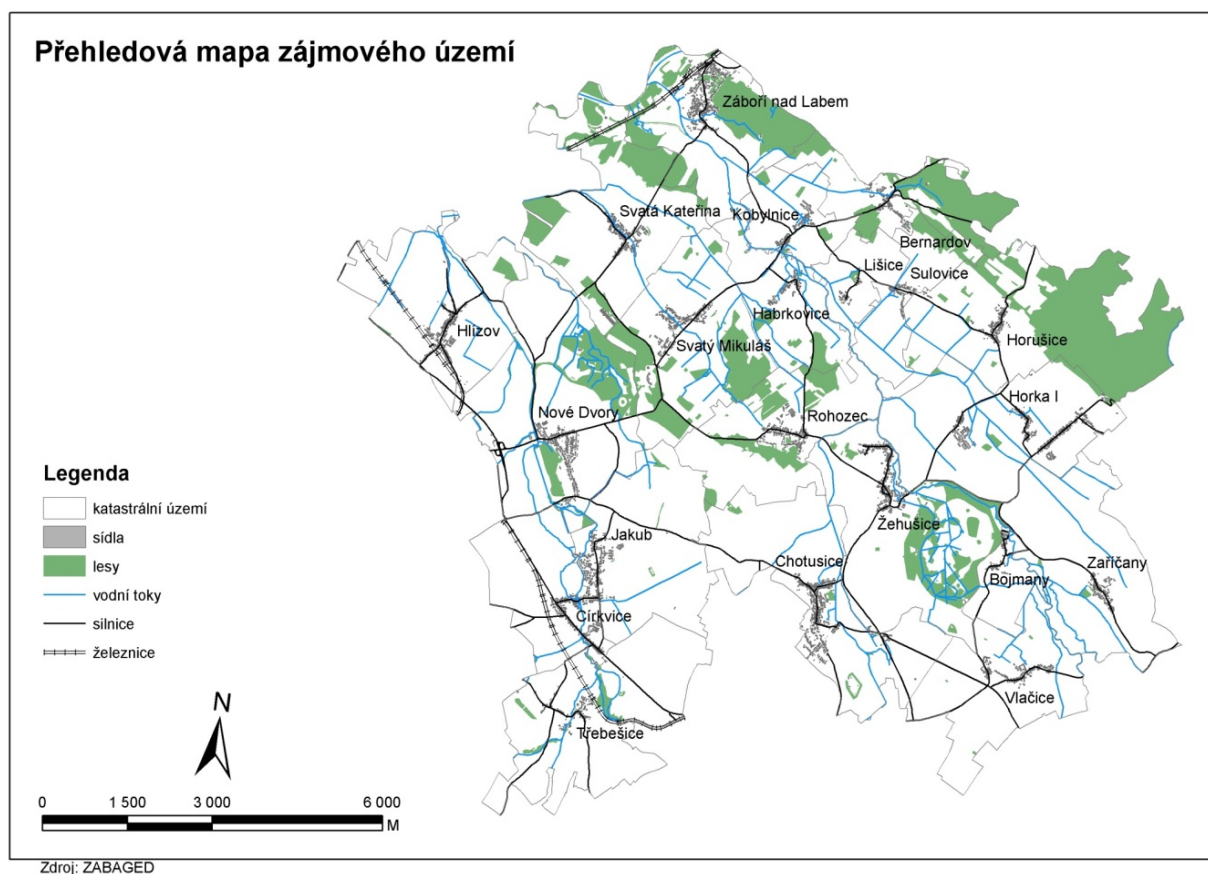
<i>v</i>	Velká shoda respondentů	(rozsah hodnocení ≤ 2)
<i>n</i>	Nízká shoda respondentů	(rozsah hodnocení =3)
<i>o</i>	Odchylky ve shodě respondentů	(rozsah hodnocení =4)

1N z celkového počtu odpovědí byl zaznamenán 1 nesouhlas s uvedeným tvrzením
2N z celkového počtu odpovědí byly zaznamenány 2 nesouhlasy s uvedeným tvrzením
3N z celkového počtu odpovědí byly zaznamenány 3 nesouhlasy s uvedeným tvrzením

Pozn1.: Rozsah je definován jako rozdíl maximální a minimální hodnoty v řešeném souboru dat.

Pozn2.: U žádného z hodnocených bodů nebyly zaznamenány více jak 3 nesouhlasy.

Výsledná SWOT analýza stavu a nakládání s krajinou

Obr. 1: Přehledová mapa zájmového území projektu

- o* **I.S.1 Výhodná poloha, dobrá dostupnost území**
- n* **I.S.2 Vodní toky v krajině (Labe, Doubrava, Klejnárka, Brslenka)**
- n* **I.S.3 Příznivé klimatické podmínky**
- o* **I.S.4 Převládají úrodné půdy**
- o* **I.S.5 Zvýšený podíl lesů a další zeleně ve srovnání s okolím Kutné Hory, Čáslavi, Kolína**
- n* **I.S.6 Chráněná území přírody:**
- Žehušická obora, Žehušická skalka, Kamajka, Na hornické
  - Evropsky významná lokalita NATURA 2000 Kačina
  - Genová základna lesních dřevin (OL, JS, DB) Kačina
  - Význačné ornitologické a entomologické lokality Kačina, Žehušická obora, Nový rybník, Vrabcov, Ovčárecký rybník, labská niva
  - Nadregionální a evropský biokoridor „Labská cesta“
  - Regionální biokoridory Doubrava, Klejnárka, Železné hory
  - Funkční regionální biocentra Vrabcov, Žehušická obora, Novodvorská bažantnice, lesy Železných hor, labská niva
- n* **I.S.7 Zvýšená hodnota a atraktivita krajinného rázu v centrální části území**
- Kačina – Žehušice: typ krajiny harmonické
- o* **I.S.8 Vazba na CHKO Železné hory, Polabí a na další přírodně hodnotná území**

- o** *I.W.1 Vodní toky převážně tvrdě technicky upravené, obtížně přístupné a využitelné*
- v** *I.W.2 Změněný vodní režim vlivem odlesnění a odvodnění, snížení hladiny podzemní vody a vysušení krajiny*
- více než 20 % území odvodněno
  - velkoplošná i maloplošná odvodnění zemědělských pozemků
  - odvodnění lesů v Železných horách a s tím související vysušení ploch, vysychání pramenů a studánek
  - zánik historických rybníčních soustav a změny vodního režimu na navazujících plochách
- v** *I.W.3 Zhoršená kvalita povrchových i podzemních vod (vliv zemědělství, absence ČOV)*
- n** *I.W.4 Rozkolísané stavy vodních toků, sezónně nízké vodní stavy nebo naopak záplavy (Doubrava)*
- o** *I.W.5 Změněná druhová skladba lesních porostů, zejména ve prospěch borovice*
(V některých případech se jedná o historicky uměle založené kulturní borové a smíšené lesy mj. na místě dříve odlesněných ploch.)
- o** *I.W.6 Invaze nepůvodního akátu do lesů Železných hor i nížin*
- o** *I.W.7 Lesní i nelesní vegetace druhově ochuzená, ruderalizovaná*
- o** *I.W.8 Některá chráněná území přírody velmi izolovaná (Kamajka, Žehušická skalka)*
- n** *I.W.9 Lokální biocentra a biokoridory v zemědělské krajině často nefunkční, nepropojená*
- n** *I.W.10 Neprostupnost krajiny pro migraci zvířat*
- dopravní koridory, letiště
  - zaplacené sady na úbočí Železných hor
- o** *I.W.11 Snížená ekologická stabilita zemědělské a urbanizované krajiny, převládá krajinářský typ krajiny antropogenizované, produkční, nízký podíl krajiny harmonické*
- o** *I.W.12 Negativní ovlivnění pohody prostředí hlukem z vojenského letiště*

- n* **I.O.1 Zvýšení podílu vodních prvků v krajině obnovou rybníků**
- v* **I.O.2 Revitalizace vodních toků a jejich lepší přístupnost**
- v* **I.O.3 Zlepšení kvality povrchových i podzemních vod vybudováním ČOV v sídlech a citlivějším využíváním chemikálií v zemědělství**
- n* **I.O.4 Zlepšení zdravotního stavu a druhové skladby lesních porostů podporou původních domácích dřevin (Dub, Habr, Lípa, Javor, Jilm)**
- v* **I.O.5 Vytvoření funkční ekologické sítě stabilizující krajinu a umožňující lepší propojení stávajících lesních celků, chráněných území, biocenter**
- v* **I.O.6 Zvýšení ekologické stability krajiny, biodiverzity a zlepšení hodnot krajinného rázu vytvořením pestřejší krajinné struktury, zvýšením podílu rozptýlené zeleně, travních porostů a vodních**
- n* **I.O.7 Vypracování nového modelu ochrany přírody a péče o krajinu postaveného na participativních základech**
- n* **I.O.8 Lepší informovanost a praktické využití stávajících krajinotvorných programů a dalších podpor na ochranu přírodního dědictví**

n ***I.T.1 Trvalá eutrofizace vodních toků a ploch vlivem intenzivního zemědělství a intenzivního chovu ryb v rybnících***

o ***I.T.2 Možné znečištění povrchových a podzemních vod v povodí Brslenky a Doubravy ropnými produkty při havárii na letišti Chotusice***

n /IN ***I.T.3 Další ruderalizace vegetačních doprovodů vodních toků a jejich nepřístupnost***

o ***I.T.4 Riziko zhoršení vodní bilance a dalšího vysušení území vlivem klimatických změn***

o ***I.T.5 Riziko lokálního zasolení půd indikované výskytem slanomilných bylin (vliv minerálního hnojení, solení vozovek, závlah)***

- hospodářské areály, polní hnojiště a skládky
- některé plochy v okolí sadů na úbočí Železných hor
- okolí komunikací a dopravních ploch se solením v zimním období

n ***I.T.6 Riziko šíření invazních nepůvodních druhů rostlin a živočichů při změně hospodaření v krajině (opuštění půdy) a změně klimatu***

v ***I.T.7 Rostoucí polarizace využívání krajiny monofunkčním využíváním orné půdy a pěstováním monokultur (včetně průmyslových nebo energetických plodin na velkých plochách)***

n ***I.T.8 Zhoršení hodnot krajinného rázu zastavováním krajiny, fragmentace a snížení ekologické stability, změna krajinného rázu***

- n** ***II.S.1 Krajina s velkým kulturně-historickým potenciálem***
- celorepublikově významné národní kulturní památky zámek Kačina a kostel sv. Jakuba, významné části komponované krajiny, zachovalé části a prvky tradičně utvářené krajiny

- n** ***II.S.2 Zachovány stavební památky***
- románské kostely v Záboří a Sv. Jakubu, zámek Kačina
  - areál zámku v Nových Dvorech, bývalá rezidence dominikánů v Nových Dvorech, vodárenská věž v Nových Dvorech, areál zámku v Žehušicích, kostel sv. Marka v Žehušicích, kostel sv. Maří Magdaleny v Rohozci, žehušický hřbitov, Červený domek u Nových Dvorů a mnoho dalších
  - drobné církevní stavby - zvoničky, kaple, sochy apod.

- v** ***II.S.3 Zachovány historické krajinářské úpravy, paralela území s Lednicko-valtickým areálem***
- okolí Nových Dvorů, zámku Kačina a Žehušická obora – komponovaná krajina KPZ Žehušicko a s ní související areály (Kamajka, Skalka u Třebešic, Kaňk...)
  - aleje, stromořadí (vč. ovocných) - např. Novodvorská jírovcová, Novodvorská lipová, Svatomikulášská jírovcová, dubová alej Žehušice-Horušice, osamělé stromy v krajině (zejména duby, památné stromy) a další prvky krajinné struktury i mimo KPZ Žehušicko
  - staré hráze a kamenné mosty

- o** ***II.S.4 Mnoho památek chráněno***
- buď památkovým zákonem a/nebo zákonem o ochraně přírody a krajiny

- n/IN** ***II.S.5 Památky v relativně dobrém stavu, případně nově opraveny***
- především drobné památky

- n** ***II.S.6 Navázání na hlavní silniční a železniční tahy a tím potenciální dobrá dostupnost z hlediska turistického ruchu***

- o** ***II.S.7 Významné archeologické areály podél toků Klejnárky a Doubravy i jejich přítoků***

- n** ***II.S.8 Pravidelné kulturní akce***
- NZM Kačina, Stichovy slavnosti

- n** ***II.S.9 Probíhající regenerace národní kulturní památky Kačina a okolní parkové úpravy***

- o** ***II.S.10 Existence Krajiné památkové zóny Žehušicko***

- o** ***II.S.11 Nehmotné kulturní dědictví***
- zemědělské plodiny – malínský křen, ovocné dřeviny a další
  - výrobní tradice - novodvorské džbánkařství a další

- o** ***II.S.12 Významné osobnosti***
- šlechtické rody, architekti, umělci, ekonomové, lesníci a další
  - Javornický, Rautenkranz, Šícha a další
  - čestní občané Palacký, Rieger a další

n **II.W.1 Celé území je ve stínu Kutné Hory**

n **II.W.2 Území leží mimo hlavní rekreační oblasti**

n **II.W.3 Chybí místní koncepce rozvoje a péče o památky a cestovního ruchu**

n **II.W.4 Některé památky chráněny podle zákona o ochraně přírody a krajiny, ale ne podle památkového zákona**

- např. Žehušická obora chráněna jako přírodní památka, na Kamajce chráněna paleontologická naleziště, ale ne nedaleké pozůstatky pavilonku

v **II.W.5 Narušení krajinářských úprav**

- zarůstání, ničení jednotlivých prvků - zahrada a bažantnice v Nových Dvorech, park a obora Žehušice
- zanikající či již zaniklé cesty (mj. cesty v krajině orientované na Časlavskou věž, dále cesty Rohozec–Kamajka, Rohozec–Chotusice, Žehušice–Horušice, Višinka – cesta k Novému rybníku v Nových Dvorech a další)

n **II.W.6 Chátrání některých významných památek mj. jako důsledek neodpovědného vztahu vlastníků k objektu a nedostatečných možností jejich adekvátního využití v současnosti**

- řada chráněných objektů v Nových Dvorech, problém vodárny a Kovářského rybníka v Nových Dvorech, nedostatečná péče o Novodvorskou bažantnici (nezájem Lesů ČR o tak malou lokalitu), zřícenina v lese Libuše, glorieta na Kamajce, zámecký areál v Žehušicích, kostel v Církvici a další

n/IN **II.W.7 Zánik historických rybníků**

- v době své slávy pokrývaly rybníky 10 % plochy území, v Podoubraví dokonce 30 %

n **II.W.8 Narušení rázu sídel nevhodnými přestavbami jejich intravilánu a stavbami v jejich okolí**

- dříve naddimenzované zemědělské areály - Borek, Kačina, Sv. Mikuláš, Nové Dvory; dnes zejména obytná zástavba, ale i výrobní plochy - Nové Dvory, Sv. Mikuláš, Církvice

v **II.W.9 Tradiční prvky a struktura krajiny (rozptýlená zeleň apod.) setřeny velkovýrobním charakterem zemědělství**

n **II.W.10 Slabá propagace, případně úplná nepřístupnost památek**

n **II.W.11 Špatná prostupnost krajiny pro pěší (zejména nedomorodce)**

n/IN **II.W.12 Špatná dostupnost veřejnou dopravou o sobotách, nedělích a svátcích**

v **II.W.13 Nedostatečně rozvinutá nebo chybějící infrastruktura služeb cestovního ruchu (značení, ubytovací síť, restaurace, informační centra, volnočasové a rekreační služby pro místní i návštěvníky apod.)**

o **II.W.14 Nedostatek finančních prostředků na památky**

- n* **II.O.1 Zpracovat novou koncepci ochrany památek a kulturní krajiny, jakož i jejich využití**
- příležitost k revizi stávající koncepce památkové péče v zájmovém území
  - vypracování modelu péče o kulturní dědictví, který by byl založen na společné odpovědnosti vlastníků a uživatelů památek, samosprávy a orgánů státní správy

- n* **II.O.2 Využít potenciál krajiny, zejména prostřednictvím šetrného turistického ruchu**
- návrh revitalizace Doubravy, resp. Staré Doubravy, návrh realizace propojení historických mlýnů na Doubravě např. cyklostezkou, obnovení historického propojení intravilánu Kobylnice se Zábořskými lesy, návrh revitalizace areálu koupaliště a nově realizovaného rybníka v sídle Horka I v souvislosti s navázáním na okolní krajinu, obnovení historické spojnice v krajině mezi Žehušicemi a Sulovicemi po hrázi bývalého rybníka, návrh revitalizace vodních ploch ve Vlačicích, návrh rekonstrukce centra obce Žehušice, návrh na revitalizaci toku Brslenka a Klejnárka a další

- o* **II.O.3 Lepší propagace a přístupnost památek a krajiny, především dochovaných částí komponované krajiny, interpretace bohaté historie krajiny formou naučných stezek apod.**
- turistické stezky, cyklostezky, naučné stezky, informační tabule u objektů, funkční parkování pro návštěvníky památek a další

- o* **II.O.4 Spolupráce s Kutnou Horou - místem na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO**

- n* **II.O.5 Spolupráce s obcemi, školami, spolky, firmami a majiteli objektů**

- v* **II.O.6 Spolupráce s Muzeem českého venkova na Kačíně, rozvinutí potenciálu Muzea**
- expozice představující místní tradice, zemědělskou činnost, aktivity v širším krajinném rámci

- o* **II.O.7 Vyhlášení dalších kulturních památek**
- Kamajka, Žehušická obora

- n* **II.O.8 Celková revitalizace krajinářské úpravy kolem Kačiny (rehabilitace areálu)**
- obnova komponovaných částí krajiny a jejich propojení pomocí znovuobnovovaných vazeb (obnovení plavebního kanálu od Kačiny ke Hlízovu, obnovení procházkových tras v Hlízovském lesíku a jeho okolí (např. turistická cesta z Kačiny až k Labi, kde by pěší i cyklisté mohli využít přívozu), obnovení Mikulášského rybníka a propojení zámku Kačina cestami pro pěší s Kamajkou a Haltýřkem, návrh revitalizace potoka Černá struha a jeho okolí od Rohozce až k Lanžovskému mlýnu a další)

- n* **II.O.9 Úvahy o regeneraci zámecké zahrady v Nových Dvorech**

- n* **II.O.10 Revitalizace parku v Žehušicích**

- n* **II.O.11 Využití finančních prostředků z rozvojových programů**

- n* **II.O.12 Oprava památek ze soukromých prostředků**
- např. zámky Hlízov, Třebešice

o/3N **II.O.13** *Legislativní zakotvení možnosti přednostního práva na úplatný ev. bezúplatný převod památek do vlastnictví obcí v případě majetkových převodů památek z vlastnictví státu ev. dalších subjektů*

o **II.O.14** *Nové kulturní aktivity*
- např. Třebešice

n **II.O.15** *Posilování významu a návštěvnosti dalších památek*

n **II.O.16** *Využít a lépe propagovat krajinnou památkovou zónu*

- o** *II.T.1 Zánik některých památek v důsledku nedostatečné péče*
- např. roubený domek a vodárenské věž v Nových Dvorech
- v** *II.T.2 Hrozba předčasného zániku potenciálních památek dříve, než budou za památku prohlášeny*
- např. pozůstatky tvrze a dalších objektů v areálu cukrovaru Ovčáry
- v** *II.T.3 Pokračující degradace některých památek*
- zarůstání přírodních lokalit, chátrání staveb
- v** *II.T.4 Nevhodné přestavby dnes chátrajících památek*
- zastavování zahrady v Nových Dvorech, přestavba památkově chráněného domu č. p. 112 v Nových Dvorech
- n** *II.T.5 Nespolupráce vlastníků památek s místními a z toho vyplývající nepochopení a odcizení*
- např. v Hlízově
- n** *II.T.6 Plány na zastavění krajiny novou výstavbou na okrajích sídel a z toho vyplývající změna rázu sídel a zastavění některých historických lokalit*
- o** *II.T.7 Plány na výstavbu vysokorychlostního železničního koridoru přes krajinnou úpravu v okolí Kačiny (dnes snad již opuštěno)*
- n** *II.T.8 Nové trasování silnic I. třídy může způsobit narušení krajinného rázu a pohledů*

n III.S.1 *Kladný vztah k místu bydliště*

- přibližně polovina obyvatel žijících v zájmovém území jsou rodáci, což samo o sobě může vytvářet příznivé podmínky pro tvorbu vztahu k místu bydliště; odkázat se lze i na výše komentované odpovědi na otázku „Jak silně Vás poutá k místu bydliště“, kde značná část respondentů přiřadila velký význam nejen bydlení a rodině (přes 80 %), ale také krajině a způsobu života (přes 55 %; v předchozím anketárním šetření z roku 2007 88 % respondentů uvedlo, že okolní krajina odpovídá jejich nárokům a představám); stejně jako v předchozím anketárním šetření v roce 2009 většina respondentů uvedla, že spíše neuvažuje o možnosti stěhování (přes 70 %, v roce 2007 to bylo 92 %); k těmto zdůvodněním se vážou i další dvě silné stránky

o III.S.2 *Migračně stabilní populace*

- pouze malá část respondentů obou anketárních šetření uvažovala o stěhování (v roce 2007 o něm neuvažovalo 92 % a v roce 2009 přes 70 %)

o III.S.3 *I přes dílčí výhrady panuje obecná spokojenost obyvatel s kvalitou života*

- v obou anketárních šetřeních respondenti vyjádřili převážnou spokojenost s kvalitou života (v roce 2007 87 % a v roce 2009 85 %)

o III.S.4 *Kladné hodnocení místa bydliště*

- lze také říci, že obyvatelé mají tendenci místo bydliště hodnotit spíše kladně, i když toto se může lišit podle významu a polohy daného sídla (např. sídla centrální jsou obecně lépe hodnocena z hlediska dostupnosti a vybavenosti), v roce 2007 označilo 96 % respondentů místo, kde žijí, jako vhodné k bydlení a 66 % hodnotilo změny okolní krajiny kladně (ovšem především s odkazem na výstavbu, novou infrastrukturu či úpravy komunikací), 89 % pak v tomto zemědělském kraji nepovažovalo krajinu za zemědělsky přetěžovanou

n/IN III.S.5 *Spíše aktivní společensko-kulturní život*

- společenský život v území lze hodnotit jako spíše aktivní a to i s přihlédnutím k ochotě respondentů částečně participovat na dění v obci, kde žijí (v roce 2007 přibližně 50 % respondentů označilo společenský život v obci bydliště jako aktivní a obdobný podíl respondentů vyjádřil ochotu se podílet na úpravách krajiny, v roce 2009 přibližně 65 % respondentů uvedlo, že se v minulosti dobrovolně podílelo na akci, jejímž cílem bylo přispět k obohacení života v obci a 90 % vyjádřilo ochotu s něčím v budoucnu pomoci – např. s úklidem obce)
- fungující spolky (hasiči, fotbalový klub, rybáři, myslivci, včelaři...)

o III.S.6 *Relativně stabilní voličská účast*

- účast v komunálních volbách sice v některých obcích v minulosti nebyla příliš vysoká, ale obecně lze říci, že se její výše spíše stabilizovala, existují však rozdíly mezi jednotlivými obcemi (např. v roce 2006 byla v komunálních volbách v některých obcích účast více než 70% – Hlízov, Horušice, Rohozec – v jiných byla okolo 55 % – Horka I, Nové Dvory)

o III.S.7 *Existence významného lokálního zaměstnavatele*

- v území existuje významný lokální zaměstnavatel (ZOS Kačina, a. s. se sídlem ve Svatém Mikuláši), podle registru ekonomických subjektů ČSÚ je jeho velikost 100 až 199 zaměstnanců, je to ovšem zároveň jediný zdejší zaměstnavatel této velikosti

n/IN

III.S.8 Dobré pokrytí hlavních směrů vyjížděky za zaměstnáním linkami veřejné hromadné dopravy

- podle výsledků analýz se zdá, že všechny hlavní směry vyjížděky za zaměstnáním přes hranice obce bydliště jsou ve všední den vhodně pokryty spoji veřejné hromadné dopravy
- výborná dopravní dostupnost ze Záboří nad Labem do větších měst (včetně Prahy)

v

III.S.9 Spíše příznivý vývoj nezaměstnanosti

- registrovaná míra nezaměstnanosti ve většině obcí dosahuje méně než 10 % a v řadě sídel došlo v posledním desetiletí k jejímu snížení (více než dvojnásobný pokles nezaměstnanosti oproti roku 2002 vykazují např. obce Bernardov, Horka I, Horušice, Rohozec), v dalších obcích (např. Hlízov, Chotusice, Záboří n. L., Žehušice) se lednová nezaměstnanost v roce 2009 pohybovala na obdobné úrovni jako v roce 2002 (okolo 10 %), vysoká nezaměstnanost byla v obcích Třebešice a Vlačice (více než 15 %), zde je ovšem třeba poznamenat, že v Třebešicích byla v roce 2002 nezaměstnanost téměř 30 % (došlo tedy ke zlepšení situace); po dosažení svého minima v letech 2007 a 2008, nezaměstnanost v roce 2009 vzrostla, nicméně až na výjimky (např. Vlačice) nedosahuje hodnot z roku 2002

o **III.W.1 Území stále hledá svou identitu**

- jedná se o hraniční území, které v moderní době nikdy netvořilo jednotný územněsprávní celek a i z hlediska spádovosti podle vyjížděky a dojížděky je rozdělené do několika směrů (zejména se jedná o centra Čáslav a Kutná Hora, okrajově též o Chvaletice či Kolín)

o **III.W.2 Rozsáhlé administrativní změny**

- na soudržnost oblasti má vliv nejen přítomnost hranic vyšších územněsprávních celků, ale také v minulosti uskutečněná integrace a dezintegrace obcí jako správních jednotek a tedy i obecních komunit, i zájmové území prošlo určitým vývojem, největší počet obcí v území existoval ve 30. letech (21 obcí) a nejmenší v 80. letech 20. století, kdy bylo území rozdělené pouze do 6 obcí utvořených okolo nejvýznamnějších sídel (Církvice, Chotusice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš, Záboří nad Labem, Žehušice), jsou to zároveň také jediné obce, které, byť se změnami hranic, fungovaly a fungují po celé sledované období, tedy od poloviny 19. století, některé předválečné obce dokonce vlivem slučování v druhé polovině 20. století zanikly a již nebyly později obnoveny (Bojmany, Habrkovice, Jakub, Lišice, Sulovice, Svatá Kateřina, Zařičany), po roce 1989 se obnovilo 8 obcí (Bernardov, Hlízov, Horka I, Horušice, Kobylnice, Rohozec, Třebešice a Vlačice)

n **III.W.3 Dominance vyjížděky z území obce**

- z hlediska vztahu k místu bydliště může mít na soudržnost území vliv i dominance vyjížděky do zaměstnání mimo jeho hranice (více než 60 % ekonomicky aktivních), nejedná se o oblast, která by byla integrována silným jádrem, které by sídlům v zázemí poskytovalo základní služby a funkce, i když tuto roli částečně plní města Čáslav a Kutná Hora ležící blízko za hranicemi zájmového území

n/2N **III.W.4 Omezená možnost přímé participace na rozhodování o budoucnosti**

- podle výsledků anketárního šetření z roku 2007 většina respondentů (63 %) nevidí ani možnost podílet se na rozhodování o případných budoucích úpravách krajiny, ve které žijí, míra důvěry v představitele místní samosprávy také není jednoznačně vysoká (v roce 2009 vkládalo důvěru ve starostu 63 % respondentů a v zastupitelstvo 55 %, nejvyšší důvěra se těšili škola 69 % a sousedé 73 %)

o/IN **III.W.5 Nízká nabídka pracovních příležitostí uvnitř zájmového území**

- v samotném zájmovém území působí pouze několik menších zaměstnavatelů (do 50 zaměstnanců) a podíl vyjíždějících za práci mimo hranice obce bydliště z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel je dlouhodobě více než 60 %; také v obou uskutečněných anketárních šetřeních (v roce 2007 a 2009) respondenti shodně vyjadřovali nespokojenost s nabídkou pracovních příležitostí, kterou hodnotili jako špatnou (v roce 2007 se jednalo o 73 %, v roce 2009 o 80 %), přesto je ale většina z nich spokojena se zdejší kvalitou života

v/IN **III.W.6 Slabá spolupráce obcí za účelem společného rozvoje**

- obce spolupracují především při zajištění chybějícího vybavení, infrastruktury, běžného provozu, tedy aktuálních problémů souvisejících s jejich funkcí, chybí však společná strategická vize rozvoje území do budoucna, v území se nepodařilo zjistit žádný tímto směrem zaměřený svazek obcí

o/IN **III.W.7 Kriminalita a lhostejnost občanů (vykrádání)**

n **III.O.1 Ustavit integrující subjekt (fungující svazek obcí či MAS) obcí ze zájmového území projektu za účelem podpory a koordinovaného rozvoje území**

n **III.O.2 Možnost aktivizace lokálních komunit**

- i když ne všichni respondenti odpověděli na otázku o existenci přirozeného společenství kladně (27 % respondentů uvedlo, že v minulosti obyvatelé v obci tvořili přirozené společenství, ale nyní již netvoří a 14 % uvedlo, že se takové společenství teprve tvoří), lze říci, že většina má určitou představu o jeho možné podobě (viz celkově spíše nízký podíl odpovědí „ne, nikdy netvořili“, 13 % respondentů)
- posílení povědomí obyvatel o místních hodnotách (obyvatelé jsou hrdi na místo, kde žijí, mají zájem o péči o krajinu a vzhled obce)

n **III.O.3 Spíše vyšší důvěra v místní osoby a instituce**

- podle výsledků anketárního šetření převažují spíše kladné odpovědi na otázku „Pokuste se zhodnotit Váš vztah k následujícím osobám a institucím:“, a to především u těch, které mají jednoznačný vztah k místu bydliště respondenta (nejvyšší důvěru respondenti vkládali do sousedů a školy, dále též do starosty a zastupitelstva), to může naznačovat určitý skrytý potenciál pro aktivizaci místních komunit

n/1N **III.O.4 Ochota participovat na veřejně prospěšných aktivitách**

- podle výsledků obou anketárních šetření projevují respondenti spíše zájem o to participovat na místním dění (v roce 2007 přibližně 50 % respondentů vyjádřilo ochotu se podílet na úpravách krajiny, v roce 2009 přibližně 65 % respondentů uvedlo, že se v minulosti dobrovolně podílelo na akci, jejímž cílem bylo přispět k obohacení života v obci a 90 % vyjádřilo ochotu s něčím v budoucnu pomoci – např. s úklidem obce)

o **III.O.5 Možnost lokalizace přidružené výroby z blízkých hierarchicky vyšších center**

- možný rozvoj území by mohla podpořit lokalizace přidružených výroby v návaznosti na blízká centra, jedná se ovšem o příležitost, na kterou nelze zcela spoléhat při plánování budoucího rozvoje, území bude s největší pravděpodobností vždy závislé především na nabídce pracovních příležitostí za svými hranicemi

o **III.O.6 Posílení dalších pracovních příležitostí v místě**

- rozvinutím systému péče o krajinu a navazujících služeb
- obnovou místních řemesel a drobné výroby
- rozvinutím služeb cestovního ruchu

o/3N **III.O.7 Posílení využití veřejné dopravy na úkor individuální automobilové**

- n/IN** *III.T.1 Pokračování slabé spolupráce subjektů a institucí v území*
- nízká míra spolupráce může omezovat schopnost jednotlivých obcí a dalších subjektů efektivně řešit problémy a uplatňovat strategickou vizi rozvoje území založenou na jasné představě o jeho budoucnosti
- v/IN** *III.T.2 Vylidňování a populační stárnutí zejména malých sídel*
- přestože počet obyvatel dlouhodobě klesá ve všech sídlech v oblasti, jsou to právě malá sídla, která jsou jím nejvíce zasažena
- n** *III.T.3 Přílišné zvyšování rozdílů mezi centry a ostatními sídly*
- rozdíly mezi centrálními a ostatními sídly neexistují pouze z hlediska počtu obyvatel, ale také z hlediska vybavenosti, nabízených a dostupných služeb a dopravní dostupnosti, lze tedy očekávat, že atraktivita těchto sídel pro budoucí rozvoj je vyšší, než-li malých místních částí
- n** *III.T.4 Nespokojenost se stávající nabídkou pracovních příležitostí při nízké vazbě na zaměstnání*
- nespokojenost se stávající nabídkou zaměstnání může vyvolávat u některých obyvatel migrační nestabilitu, je ovšem třeba připomenout, že podle výsledků obou anketárních šetření (jak z roku 2007, tak 2009) je naprostá většina respondentů jinak spokojena s kvalitou života v místě bydliště a o stěhování spíše neuvažuje (není to však zaměstnání, ale bydlení a rodina, co je váže k současnému místu bydliště, v roce 2009 pouze 48 % respondentů anketárního šetření uvedlo, že je zaměstnání poutá k místu bydliště, naopak 32 % uvedlo, že je neváže)
- n** *III.T.5 Určitá závislost v rozvoji na přilehlých centrech*
- především z hlediska ekonomického je území závislé na příležitostech přicházejících z vnějšku, což snižuje možnost místních obyvatel nezávisle rozhodovat o budoucím vývoji území
- o/IN** *III.T.6 Vysoký podíl ekonomicky aktivních v zemědělství*
- jedná se o tradičně zemědělský region a tak vyšší zaměstnanost v priméru není překvapující (v roce 2001 se jednalo o 12 % ekonomicky aktivních, je ovšem třeba poznamenat, že v minulosti zde byla zaměstnanost v priméru více než 50% a i dnes je její hodnota v některých sídlech více než 20 %), nicméně závislost regionu na tradičních odvětvích ukazuje také na potenciálně nižší konkurenceschopnost regionu v rámci vyšších regionálních struktur
- o** *III.T.7 Závislost na nabídce pracovních příležitostí vně zájmového území*
- území je necentrální a jednou z jeho dlouhodobých charakteristik je převažující denní vyjíždka za zaměstnáním mimo hranice obce bydliště (více než 60 % ekonomicky aktivních obyvatel v roce 2001) a v budoucnosti nelze s největší pravděpodobností očekávat vývoj k opačnému stavu, převaha nabídky pracovních příležitostí pro obyvatele území se bude i nadále nacházet mimo hranice území, což s sebou nese i omezení možností jejího přímého ovlivňování
- n/2N** *III.T.8 Riziko sociálních aspektů suburbanizace (lidé bez zájmu o obce, sociální izolace nově přistěhovaných, vnos cizorodé kultury apod.)*

Lesní hospodářství

- o** *IV.S.1 Relativně vyrovnaná vlastnická struktura v lesích*
- vyrovnané vlastnictví státu (19 %), obcí (29 %) a fyzických osob (49 %)
- o/IN** *IV.S.2 Na více než 50 % výměry porostní půdy je trvale udržitelné hospodaření*
- deklarováno certifikátem
- o/IN** *IV.S.3 Plošně převažují hospodářské lesy (86%)*
- jejich prioritní funkcí je produkce dřevní hmoty
- o/IN** *IV.S.4 Relativně vysoký podíl (14 %) zaujímají lesy zvláštního určení*
- lesy potřebné pro zachování biologické různorodosti - genová základna (na více než 87 ha porostní půdy se nachází kvalitní porosty, ze kterých lze sbírat semenný materiál lesních dřevin), lesy v maloplošných zvláště chráněných územích
- o** *IV.S.5 Plošně převažujícím hospodářským tvarem lesa je les vysoký*
- s nejvyšší potenciální kvalitativní i kvantitativní produkcí dřeva, na části lesů v drobném soukromém vlastnictví lze očekávat zájem o návrat k nízkému lesu se sníženou dobou obměty
- n/2N** *IV.S.6 Současná druhová skladba lesů se blíží cílové (doporučené) skladbě*
- ta je z hlediska produkčních i mimoprodukčních funkcí lesů optimální
- n/IN** *IV.S.7 Vysoce nadnormální plošný podíl mýtních porostů (porostů starších 80. let)*
- zejména vysoké plošné zastoupení přestárlých listnatých porostů, jejichž dřevinná skladba se blíží skladbě přirozené, schopných zabezpečit v současné době a blízké budoucnosti (10 – 20 let) dostatek dřevní hmoty
- o** *IV.S.8 Lesní porosty se nachází v pásmech s nižším imisním zatížením*
- o** *IV.S.9 Optimalizovaná hustota lesní dopravní sítě*
- dobré zpřístupnění lesních porostů pro klasickou lesnickou techniku
- n/IN** *IV.S.10 Velmi kvalitní oborní chov jelení a dančí zvěře v oboře Žehušice*
- celosvětově uznávaná, kvalitní a dostatečně početná populace bílé formy jelení zvěře
- v/IN** *IV.S.11 Vysoká krajinnotvorná a estetická funkce lesa*
- n/IN** *IV.S.12 Dostatek pracovních sil pro zemědělství a lesnictví*

Zemědělství

- n** *IV.S.13 Bohatá tradice zemědělské výroby*
- využívající příhodné podmínky pro rozvoj zemědělství
- n** *IV.S.14 Existence a tradice specializovaných výrob*
- sady, okrasné školky, dřívě i zelinářství (vhodné klimatické a půdní podmínky pro kořenovou a listovou zeleninu) apod.

o/IN IV.S.15 Dobrá kvalita potravin a vysoký stupeň státního dozoru

o IV.S.16 Existující podpora kvality produktů a inovací v zemědělském, potravinářském a lesnickém sektoru

n/IN IV.S.17 Existující podpora multifunkčního (integrovaného) a ekologického zemědělství

o/IN IV.S.18 Dostatečná zkušenost a personální zajištění pozemkových úprav

- rozhodnutí vydáno v k.ú. Hlízov, Nové Dvory, pozemkové zahájeny v k.ú. Bojmany, Habrkovice, Jakub, Záboří, Žehušice, v přípravě (2010 – 2015) jsou v k.ú. Církvice, Kobylnice, Rohovec, Sv. Kateřina a Sv. Mikuláš

Vodní hospodářství

o IV.S.19 Vodní toky Labe, Doubrava a Klejnárka jsou zarybněné a rybářsky obhospodařované

- jedná se o sportovní revíry

o IV.S.20 Rybníky, pískovna Žehušice a bývalé labské rameno Havírna jsou také rybářsky obhospodařované

o IV.S.21 Všechny rybochovné rybníky jsou produktivní

- rybáři se snaží o produkci tzv. biologické ryby

n IV.S.22 Kvalita vody v řekách a rybnících je pro ryby vyhovující

- v posledních dvou dekádách je patrné její zlepšení

o IV.S.23 Možnost koupání v pískovně Žehušice

- lokálně i v dalších nádržích a omezeně také v řece Doubravě

Lesní hospodářství

- o* **IV.W.1 Vysoký podíl "řemenových parcel"**
- a malá průměrná výměra parcel ve vlastnictví fyzických osob vlastnících méně než 50 ha lesa – roztržitost vlastnictví fyzických osob
- o* **IV.W.2 Nízká průměrná lesnatost území (13,2 %)**
- nejmenší lesnatost je v k.ú. Vlačice (0,0 %), největší v k.ú. Bernardov (49,3 %), větší komplexy lesů pouze v centrální, severní a severovýchodní části
- o* **IV.W.3 Zvýšené zastoupení borovice na úkor dubu**
- oproti cílové dřevinné skladbě
- o* **IV.W.4 Převažují lesy s podprůměrným až průměrným produkčním potenciálem (54 %)**
- o* **IV.W.5 Silně nevyrovnaná věková struktura**
- v příštích osmdesáti letech dojde k velmi výraznému snížení těžebních možností
- n* **IV.W.6 Problémy s expanzí akátu (trnovník akát)**
- nutnost intenzivní ochrany
- n* **IV.W.7 Přemnožení černé zvěře (divoké prase) a intenzivní myslivecké využívání (lesy v části Železných hor)**

Zemědělství

- n* **IV.W.8 Převažující konvenční zemědělství**
- téměř na celém území jsou využívány klasické velkovýrobní technologie, eroze
- o* **IV.W.9 Slabé postavení zemědělců na trhu**
- n* **IV.W.10 Nízký podíl produkce s vyšší přidanou hodnotou**
- n/IN* **IV.W.11 Nevyjasněné vlastnické vztahy a roztržitá pozemková držba**
- o* **IV.W.12 Nízká propojenost zemědělců a zpracovatelů**
- o* **IV.W.13 Převaha nájemních vztahů k zemědělské půdě**
- o/IN* **IV.W.14 Vysoké průměrné zastoupení orné půdy na rozloze katastru (66,0 %)**
- maximální zastoupení v k.ú. Zaříčany (90,7 %), minimálně v k.ú. Bernardov (35 %)
- o* **IV.W.15 Malá rozmanitost činností v zemědělských podnicích**
- n* **IV.W.16 Malá nabídka služeb a propagace venkovské turistiky**
- n* **IV.W.17 Špatný technický stav hospodářských budov a nedostatečné využití kapacit zemědělských areálů**

n **IV.W.18 Špatný stav zemědělské infrastruktury**
- komunikace, závlahy atd.

n **IV.W.19 Intenzivní zemědělská velkovýroba na mnoha místech setřela tradiční ráz krajiny a výrazně omezila možnosti jejího polyfunkčního využívání**

Vodní hospodářství

v **IV.W.20 Vodní bilance území je deficitní**

o **IV.W.21 Povrchové ani podzemní vody nejsou perspektivně využitelné pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou**
- trvá znečištění povrchových i podzemních vod

n **IV.W.22 Většina sídel nemá dosud vybudovaný veřejný vodovod**

v **IV.W.23 Voda ve studních využívaných ve většině obcí lokálně k zásobování je nevyhovující kvality**
- někde je kolísavé i její množství

n **IV.W.24 Vodní toky mají nevyrovnané vodní stavy**
- na Doubravě se vyskytují poměrně časté povodně a rozlivy

n **IV.W.25 Vodní toky jsou většinou kanalizované, technicky upravené**
- jejich ekologická hodnota je snižena (Doubrava v ř.km 0,00-5,2, Brslenska, Čertovka, Černá strouha, Lanžovský potok, Vrchlice a další menší toky)

n **IV.W.26 Sedimenty Klejnárky**
- mají vlivem důlních vod z kutnohorského rudního revíru vysoké obsahy těžkých kovů (olovo, měď, kadmium, arsen)

n/2N **IV.W.27 Správa vodních toků plní nedostatečně svoje poslání (Povodí Labe, ZVHS)**
- neuskutečňuje se cílené přibližování toků přírodnímu stavu
- jsou prosazovány překonané systémy protipovodňové ochrany
- rozpor mezi praxí státního podniku Povodí Labe jako správce Doubravy, který udržuje kanalizované koryto, bagruje sedimenty a tím udržuje vysokou průtočnost koryta, a požadavky ekologů a ochránců přírody na revitalizaci a zpřírodnění koryta a břehů řeky

o/IN **IV.W.28 Rybochovné rybníky**
- rozpor mezi jejich intenzivním rybářským obhospodařováním, eutrofizací vod a požadavky na likvidaci rákosových porostů (též požadavek Armády ČR, letiště Chotusice) a názory ochrany přírody na zachování bohatých rákosin a břehových porostů jako biotopů vodních a mokřadních ptáků a obojživelníků

Lesní hospodářství

- o/2N* **IV.O.1** Možnost dobrovolného sdružování vlastníků lesa malých výměř
- n* **IV.O.2** Zvýšení lesnatosti
- zalesňování neplodných nebo pro zemědělské hospodaření nevhodných pozemků
- n* **IV.O.3** Zvyšování biologické diverzity lesních porostů
- vnášením dřevin původní druhové skladby, zejména zastoupení dubu na úkor borovice a těch dřevin, které jsou v současné skladbě málo zastoupeny (jilm); likvidace invazních neofytů (akát) a postupná redukce dalších nevhodných introdukovaných dřevin (borovice banksovka, vejmutovka)
- n* **IV.O.4** Postupně upravovat věkovou strukturu
- zvyšováním plošného podílu 1. věkového stupně
- v* **IV.O.5** Podpořit ekologicko-stabilizační funkci lesů
- realizací návrhů územního systému ekologické stability
- v* **IV.O.6** Podpora polyfunkčnosti lesních porostů
- vybrané porosty jako součást naučných stezek)
- n* **IV.O.7** Rozvoj lesů rekreačních a půdochranných
- větrolamy, remízky s vhodným managementem
- o* **IV.O.8** Možnost vybudování naučných stezek
- pro pěší, cyklo a hipo turistiku (porosty většinou dobře přístupné)
- n* **IV.O.9** Udržovat početní stavy zvěře na úrovni odpovídající úživnosti honitěb

Zemědělství

- n/IN* **IV.O.10** Velký potenciál využití zemědělské půdy k nepotravinářským účelům
- o/IN* **IV.O.11** Zvyšováním životní úrovně obyvatel ČR
- růst zájmu o kvalitní a bezpečné potraviny a zdravé životní prostředí
- o* **IV.O.12** Zvyšující se poptávka po tradičních výrobcích
- specialitách, bioproduktech a výrobcích racionální výživy
- o* **IV.O.13** Rostoucí společenský zájem a podpora omezování negativních důsledků zemědělského hospodaření na krajinu a podpora udržitelného rozvoje zemědělského hospodaření ČR
- dotýkají se jak vlastních systémů hospodaření, tak biotechnologických úprav v krajině
  - snaha udržet v krajině zeleň, polní cesty apod. - díky změně dotační politiky
- o* **IV.O.14** Možnost rozvinutí propagace zemědělství a potravinářství v místě
- v rámci činnosti NZM Kačina
- o* **IV.O.15** Možnost zapojení se do vznikající sítě pro venkov

Vodní hospodářství

- v **IV.O.16 Změna konceptu protipovodňové ochrany a celkového nakládání s vodou v krajině**
- zvýšení retence a akumulace vody v krajině
  - opuštění předválečného konceptu ochrany zemědělských ploch do 20-ti leté vody
  - posílení protipovodňové ochrany sídel
    - o uváženou výstavbou a obnovou vodních ploch, záchytných poldrů, odsazených hrází a dalších technických opatření
    - o umožněním tlumivých rozlivů s využitím zemědělských a lesních ploch a dalších biotechnických opatření
- o/IN **IV.O.17 Možnost využití vodních toků (a ploch) k rekreaci a vodní turistice**
- např. vybudování chodníku, popř. naučné stezky podél Doubravy, využití řeky Labe pro plavbu, rekreaci a turistiku vybudováním přístavu, loděnice
  - obnovení koupališť, brouzdališť
- n **IV.O.18 Obnova historických vzdutí, náhonů a vodních děl**
- Vrabcov, propojení Ovčáreckého a Nového rybníka, soustavy kanálů v prostoru Kačiny
- n **IV.O.19 Obnovení některých historických rybníků**
- s tím související zvýšení retence a akumulace vody v území revitalizace vodních toků a vytvoření funkčních biokoridorů (v delším výhledu)
- o **IV.O.20 Revitalizací v současnosti kanalizovaných vodních toků a zlepšením čistoty vod mohou být posíleny možnosti jejich zarybnění jak ve smyslu množství, tak druhové rozmanitosti**

Lesní hospodářství

o *IV.T.1 Další roztržštění majetkové struktury*

n *IV.T.2 Poškození nebo zničení lesních porostů činností člověka, abiotickými nebo biotickými činiteli*

- větrné kalamity, hmyzí škůdci, houbové choroby, při nešetrné těžbě dřeva atd.

o *IV.T.3 Zvýšení početních stavů býložravé zvěře*

Zemědělství

v *IV.T.4 Tlak obchodních řetězců a monopolizace*

n *IV.T.5 Vysoké náklady na výrobu*

v *IV.T.6 Nízké výkupní ceny komodit*

- podprahové ceny mléka a masa přitom vyšší ceny pro spotřebitele

o/IN *IV.T.7 Nestabilita nájemních vztahů*

n *IV.T.8 Industrializace bez ohledů k životnímu prostředí*

n/IN *IV.T.9 Klimatické změny*

v *IV.T.10 Riziko poškozování ŽP v důsledku nedodržování správné zemědělské praxe*

- vysoké procento půd v nitrátově zranitelných oblastech
- ohrožení půd větrnou ev. vodní erozí apod.

o *IV.T.11 Nestabilita podnikatelského prostředí*

v/IN *IV.T.12 Nedostatek finančních prostředků na realizaci opatření na venkově*

Vodní hospodářství

v *IV.T.13 Snížení zásob podzemní vod*

- obecná hrozba jako důsledek klimatických změn
- v Žehušicích je již dnes pozorováno snižování vydatnosti z jednoho zdroje podzemní vody

o *IV.T.14 Riziko zintenzivnění chovu ryb v rybnících*

- s tím související eutrofizace a dalších důsledků

n *IV.T.15 Další vysoušení území a rozkolísání vodního režimu vlivem globálních změn podnebí*

o **V.S.1 Funkční administrativní struktura**

- zájmové území je složeno z celkem 21 katastrálních území pod správou 15 samostatných obcí s vlastními obecními úřady (8 starostů je neuvolněných, 7 uvolněných)

v **V.S.2 Pokrytí území základními urbanistickými a krajinářskými koncepcemi**

- zájmové území je pokryto základními nástroji územního plánování (platná a aktualizovaná Politika územního rozvoje, 2008, Územní plán velkého územního celku Střední Polabí, 2006, Územně analytické podklady (ÚAP) Středočeského kraje, 2008 a ÚAP ORP Kutná Hora a Čáslav, oboje z roku 2009); dále existence programových a koncepčních dokumentů zpracovaných zejména pro území kraje (Program rozvoje kraje, Koncepce ochrany přírody a krajiny, Koncepce odpadového hospodářství, Plán odpadového hospodářství, Generel cyklistických tras a cyklostezek (GCC), Plán rozvoje vodovodů a kanalizací (PVK)
- 86% pokrytí zájmového území projektovanou územně plánovací dokumentací; v obcích, kde byla pořízena pouze urbanistická studie (Bernardov, Chotusice), se v současné době pořizuje územní plán obce (ÚP), (stav procesu – hotovy průzkumy a rozborů území)
- ve 2 obcích resp. katastrálních území (k.ú. Hlízov a Nové Dvory) byly provedeny a částečně realizovány návrhy společných zařízení komplexních pozemkových úprav (KPÚ), na 5 katastrálních územích byly KPÚ zahájeny (Bojmany, Habrkovice – již ve fázi návrhu společných zařízení, Jakub, Záboří nad Labem a Žehušice), na 5 k.ú. jsou KPÚ v přípravě, k jejich zahájení dojde v letech 2010-2015 (Církvice, Kobylnice, Rohozec, Svatá Kateřina a Svatý Mikuláš), na zbylých 9 katastrech se iniciování KPÚ zatím nepřipravuje

n **V.S.3 Uspokojivý stav sídel a regulace jejich rozvoje**

- 100% obcí vykazuje venkovský charakter osídlení situovaný v intenzivní zemědělské krajině (významný podíl bydlení v rodinných domech)
- územní plány obcí (ÚP) stanovují regulativy pro rozvoj zastavitelného a nezastavitelného území
- výjimečně je v ÚP stanoveno, že rozvoj obce bude sledovat obnovu ekologické rovnováhy a krajinného rázu v nezastavěném území (Kobylnice)
- regulativy pro zastavěné a zastavitelné území stanovují zásady nové výstavby, v některých obcích včetně důrazu na respektování obrazu obce a krajiny při dálkových pohledech a vnitro-prostorových průhledech (Hlízov)
- výjimečně ÚP obcí stanovují povinnost zpracovat zastavovací studii (Horušice), či regulační plán (Nové Dvory), resp. jeho pořízení doporučují (Záboří nad Labem)

n **V.S.4 Uspokojivý stav a plánovaný rozvoj sídelní a krajinné zeleně**

- většina obcí disponuje prostornou návší (resp. náměstím), jejíž architektura ani stav veřejné zeleně však až na pár výjimek neodpovídá venkovskému rázu (existence návěsí zeleně „hřbitovního“ charakteru, výskyt násilně upravených vodních toků v intravilánu apod.)
- návrhy nových parkově upravených ploch a jiné veřejné zeleně v intravilánu (Záboří nad Labem, Církvice – přírodní park v centru obce s důrazem na propojení s ÚSES)
- návrhy obnovy vodních nádrží v intravilánu (Svatý Mikuláš)
- vymezení krajinných zón v ÚP obce – produkční, smíšená a přírodní krajinná zóna (Horušice, Nové Dvory)

- návrhy doprovodné zeleně komunikací a vodotečí, ev. další typy zeleně: ochranná, rozptýlená, větrolam, vegetační optická clona, přechodná zezeň intravilán-extravilán (zejména zahrady) apod.
- závazné vymezení nadregionálních a regionálních ÚSES a návrhy lokálních ÚSES v krajině, jejichž realizací dojde k posílení ekologické stability krajiny

n ***V.S.5 Uspokojivý stav dopravní infrastruktury a plánovaný rozvoj v problematických úsecích komunikací***

- území je dopravní křižovatkou (silniční doprava (komunikace I. třídy – I/38 Kolín – Kutná Hora – Čáslav; I/2 Kutná Hora – Přelouč), železniční doprava (trať Kolín – Chvaletice - Přelouč, trať Kolín – Kutná Hora – Čáslav), letecká doprava (vojenská letecká základna Čáslav, letiště Rohozec - ultralehké létání a letečtí modeláři, lodní doprava po Labi)
- návrh stavby mimoúrovňové křižovatky Hlízov na I/38 (ÚP VÚC – D 49) – lepší dopravní a bezpečnostní situaci v prostoru křížení komunikace I. třídy a místní komunikace na Kutnou Horu přes Kaňk a zajistí napojení plánované přeložky komunikace I/2 Hlízov – Záboří nad Labem (ÚP VÚC D 13)
- obchvat Církvice (schválená varianta je trasována severně od rybníka Vrabcov) je z pohledu odlehčení dopravy v intravilánu obce silnou stránkou, zároveň je však hrozbou z pohledu možného narušení prvků regionálního a lokálního ÚSES
- návrhy nových nebo obnovených historických pěších komunikací v krajině (ÚP obcí Svätý Mikuláš, Vlačice, Nové Dvory, Rohozec) se zajistí zvýšení prostupnosti a „zmenšení“ měřítka krajiny
- realizace navržených částí cyklotras a cyklostezek (GCC) – cyklotrasa III. třídy 0102 (Hlízov-Červený domek-Svätý Mikuláš-Záboří nad Labem), cyklotrasa III. třídy Pražská (Kutná Hora-Třebešice-Čáslav), cyklotrasa IV. třídy Polesní (Záboří nad Labem-Bernardov-Horušice-Svobodná Ves), cyklotrasa IV. třídy Doubravská (Habrkovice-Rohozec-Žehušice-Zařičany), cyklotrasa IV. třídy 0128 (Kačina-Nové Dvory-Jakub-Církvice-Třebešice) a dopravně-obslužná cyklostezka 0108 (Kutná Hora-Nové Dvory-Kačina)

n ***V.S.6 Dobré pokrytí obcí plynofikací a plánovaný rozvoj dalších typů technické infrastruktury***

- území je dnes již 100% pokryto plynofikací
- plánovaný rozvoj technické infrastruktury s nevyhovujícím pokrytím (vodovod, kanalizace, ČOV) zkvalitní celkově životní prostředí regionu – rozvoj dle ÚP VÚC a PVK – veřejně prospěšná stavba (VPS) V11 - rozšíření skupinového vodovodu Církvice-Chotusice a V12 vodovod Hlízov-Bernardov

n

V.W.1 Absence vybraných urbanistických a krajinářských koncepcí

- absence schválených Zásad územního rozvoje Středočeského kraje (v současné době Krajský úřad Středočeského kraje zásady územního rozvoje (ZÚR) pořizuje na základě zadání schváleného Zastupitelstvem kraje v roce 2008)
- absence krajinného plánu a hloubkového hodnocení potenciálů a limitů komponovaného území

v/2N

V.W.2 Plánovaným rozvojem se naruší krajina regionu

- realizací navržených záměrů ÚP obcí se naruší historická kompozice krajiny MPZ Nové Dvory a KPZ Žehušicko (např. v těchto případech: navržená zástavba v Nových Dvorech u bažantnice a u bývalé rezidence dominikánů, komunikace a ÚSES na katastrech obce Svatý Mikuláš, industriální zóna, návrh čerpací stanice a parkoviště v blízkosti zámku Kačina na katastru Svatého Mikuláše apod.), dále může dojít k narušení charakteristické urbanistické struktury obce regionu, vnějšího obrazu obce či původní historické komponované krajiny a krajinného rázu realizací „satelitní výstavby“ (Svatý Mikuláš, Žehušice, Třebešice) s jejími negativními projevy (rozsátání sídla do krajiny, absence povinnosti zpracovat regulační plán na výstavbu a z toho vyplývající problémy: velikosti parcel neodpovídající místním podmínkám, městská architektura domů, „sídlitě“ bez občanské vybavenosti, veřejné zeleně, sportovně-rekreačního zázemí ...)
- návrhy velkých záborů zemědělského půdního fondu, zejména pro výstavbu rodinných domů (Žehušice, Svatý Mikuláš, Hlízov, Třebešice), plochy pro drobnou výrobu (Hlízov, Rohozec, Horka I, Žehušice), parkování (Hlízov) vyplývající z ÚP dokumentací obcí, které jsou lokalizovány z 85% mimo současně zastavěné území obce a to z 34% na bonitně nejkvalitnějších půdách (1. třída ochrany půdy)
- vybrané ÚP povolují výstavbu bytových domů do velikosti stávajících (Zařičany, Vlačice, Žehušice)
- nevyřešení majetkoprávních vztahů na plochách s uvažovaným rozvojem výstavby (nedostatečná komunikace obce při přípravě rozvojových záměrů se soukromými vlastníky pozemků); jako důsledek tohoto jevu obce iniciují změny ÚP v lokalitách, které mohou pro novou výstavbu bez problémů infrastrukturně připravit
- narušení krajinného rázu eventuální výstavbou výškových vodojemů a objektů výroby
- záborů půdy pro plochy výroby, řemesel a služeb přes velké množství nevyužívaných objektů bývalých zemědělských družstev apod.

n/1N

V.W.3 Nesrovnalosti ve vymezení územních systémů ekologické stability a rozvoji krajinné zeleně

- ÚSES v krajině není vždy vymezen v širších územních souvislostech (systém je v některých případech vymezen nespojitě – zejména při hranicích k.ú.)
- ÚSES nezohledňuje historické komponované vztahy
- doprovodná zeleň a navržené účelové a pěší cesty jsou v některých ÚP zmíněny pouze v textové části ÚP, hlavní výkres je již nelokalizuje (Horka I, Zařičany, Vlačice, Žehušice, Třebešice)

v

V.W.4 Výrazné zvýšení dopravní zátěže (především nárůst tranzitní kamionové dopravy)

- např. v Církvici - Netřebě se již velmi kritická dopravní situace patrně dále zhoršila v souvislosti s kamionovou dopravou zásobující firmu Foxconn ležící na okraji Kutné Hory
- dopravní problémy a chybějící parkovací místa v obcích, mj. nedostatek parkovacích míst a neuspokojivý stav parkování u zámku Kačina, u zámku v Žehušicích, u

pískovny nedaleko Žehušic v souvislosti se souvisejícími aktivitami – koupání, rybolov a další

n

V.W.5 Konfliktní rozvoj dopravy

- nová trasa I/2 (přeložka), (ÚP VÚC - D13) je velkým zásahem do krajiny (mimo jiné by její realizací došlo k likvidaci části biotopu lesního regionálního biokoridoru), na druhou stranu odlehčí stávající komunikaci Nové Dvory-Přelouč a může být přínosem i pro potenciální rozvoj komponované krajiny Novodvorská a zámku Kačina

v

V.W.6 Nedostatečné pokrytí obcí vybranou infrastrukturou

- nedostatečné pokrytí obcí rozvodem pitné vody (40% obcí), kanalizací (cca 50%) a neexistence ČOV (ČOV disponuje pouze 7 z 15 studovaných obcí)

n

V.W.7 Slabé stránky letecké základny Čáslav

- hluková zátěž, zvýšená dopravní zátěž
- většina prostředků je soustředěna do výstavby objektů vázaných na provoz letiště
- přes proklamovaný význam letiště jako významného zaměstnavatele zde v současné době pracují zejména obyvatelé větších měst
- pro menší obce je vliv letiště na zaměstnanost a rozvoj omezený, s výjimkou Chotusic, % zaměstnaných se však i v Chotusicích snižuje (podle ústní informace dříve cca 35% - dnes cca 15%)
- velitel letiště nemá pravomoc rozhodovat ve vztahu k obcím dotčených provozem letiště – jednání o potenciální spolupráci, kompenzacích atd. by muselo být iniciováno na vyšší úrovni

n

V.W.8 Existence dalších provozů s negativním vlivem na životní prostředí

- Chvaletická elektrárna
- černé a jiné skládky, vrakoviště, zemědělské areály
- areál bývalého cukrovaru v Ovčárech

n/2N

V.W.9 Chráněná území versus rozvoj území - nedostatečná komunikace a nepochopení

- vymezení území Natura 2000 – Poučina (u Labe) a s tím související požadavky omezující hospodaření, bez konzultace s obcí jakožto majitelem

o/3N

V.W.10 Nedostatek pravomocí obcí ve vztahu k podnikatelům a soukromým vlastníkům nemovitostí - nedostatečná komunikace a nepochopení

v

V.O.1 Přístupovat koncepčně a odpovědně k rozvoji krajiny

- vytvoření a konsensuální přijetí dlouhodobé vize rozvoje krajiny, jako strategického podkladu pro tvorbu územních plánů, komplexních pozemkových úprav a dalších plánů
- dlouhodobou vizi rozvoje krajiny konkretizovat v určeném časovém horizontu do krajinných plánů a ÚP a dalších plánovacích nástrojů (koordinovaně formulovat konkrétní kroky a opatření ochrany, správy a nového rozvoje krajiny) a navržená opatření realizovat

n

V.O.2 Posílení participace

- realizace technické přípravy území, vyčleněných ÚP k zástavbě (zintenzivněním spolupráce vlastníků i široké veřejnosti při procesu projednávání a schvalování rozvojových záměrů obce)
- zlepšení koordinace v plánovacích procesech (např. mezi územním plánováním a KPÚ)

v

V.O.3 Hledat cesty k novému využití nefunkčních či opuštěných lokalit

- snaha ÚP obcí hledat způsoby nového využití nevyužívaných prostor bývalých zemědělských družstev (lokalizace drobné výroby, služeb a řemesel, fotovoltaické elektrárny - Záboří nad Labem) i přes složité majetkoprávní vztahy
- příležitosti pro zkvalitnění životního prostoru sídel jsou výhledové návrhy rozvoje veřejné zeleně (Nové Dvory – v prostoru bývalé zámecké zahrady)

n

V.O.4 Spoluvytvářet a posilovat partnerství obcí a letecké základny Čáslav

- přibližovat život základny místní občanům (např. realizací setkání s občany)
- minimalizovat negativní dopady provozu letecké základny na okolí
- prosadit přímé a nepřímé kompenzace obcím za újmy způsobené leteckým provozem (např. výstavbou vodovodu v Chotusicích základna dílčím způsobem kompenzovala negativní dopady svého provozu)
- propagace a zviditelnění území prostřednictvím letecké základny (letecký den; potenciální sponzorování vybraných aktivit v regionu)
- naplnění Generelu rozvoje LZ Čáslav, který navrhuje realizaci vybraných objektů ve veřejné zóně (tělocvična, hřiště), které budou sloužit i pro veřejnost

v

V.O.5 Usilovat o cílenější využití KPÚ pro rozvoj obcí a krajiny

- úzká spolupráce vlastníků, uživatelů krajiny, veřejnosti a místních samospráv
- realizace krajinoformních opatření v rámci Návrhu společných zařízení KPÚ (mj. revitalizace vodotečí, obnova a zakládání vodních ploch, protierozní opatření, obnova sítě polní cest, ÚSES, krajinná zeleň apod.)

v/IN **V.T.1 Podcenění potřeby trvale udržitelného a koordinovaného rozvoje krajiny budovaného na demokratických principech a odpovědnosti**

- nedostatečné nebo nevyvážené zohlednění ekologické, kulturně-historické, hospodářské a sociální stránky rozvoje území
- nedostatečně koordinovaný přístup k rozvoji krajiny apod.

n/IN **V.T.2 Pokračující narušování charakteristické urbanistické struktury obcí regionu, vnějšího obrazu sídel či původní historické komponované krajiny a krajinného rázu realizací „satelitní výstavby“**

v **V.T.3 Velkoplošný rozvoj nových objektů a technologií na zemědělské půdě**

- např. masivní zájem o výstavbu nových fotovoltaických elektráren na kvalitním zemědělském půdním fondu (Církvice, Sulovice, potenciálně Hlízov)
- fotovoltaické elektrárny mohou být hrozbou, ale i příležitostí (při správné lokalizaci a výběru technologie – preferovat na stávajících objektech, plochách pro parkování, ev. plochách postindustriálních a postagrárních brownfields, lehké konstrukce v TTP + pastva ovcí)

n **V.T.4 Rozvoj vojenské základny Čáslav**

- stoupající požadavky na zábor půdy pro výstavbu dílčích částí vojenského základny Čáslav a s tím související hrozby zvýšení hlukové zátěže oblasti, zhoršení kvality ovzduší a celkového životního prostoru regionu (potenciální znečištění vodních zdrojů ropnými látkami, hrozba zásahů do území mimo areál letiště z důvodu zajištění bezpečnosti letového provozu a ochrany letiště – omezení pohybu, omezování biotopů pro ptactvo)

n **V.T.5 Realizace bioplynové stanice v blízkosti zámku Kačina**

- bioplynová stanice u Kačiny je hrozbou z důvodu možného zintenzivnění dopravy, ev. výskytem nepříjemného zápachu souvisejícího s provozem stanice
- bioplynové stanice mohou být hrozbou, ale i příležitostí (při volbě správné technologie je stanice účinným likvidátorem domácího bioodpadu, pozor však na hrozbu regionálního svozu odpadu a tím zintenzivnění nákladní dopravy v místě)

n **V.T.6 Potenciální realizace vysokorychlostní trati**

- narušení KPZ Žehušicko návrhem vysokorychlostní železniční trati Praha-Brno (územím prochází jedna z variant, která není v současné době preferována, v ÚP obcí je však nadále držena územní rezerva)
- neprostupný koridor tělesa železnice
- zábory lesa pro jeho výstavbu

o **V.T.7 Stoupající dopravní zátěž (především nárůst tranzitní kamionové dopravy)**

v **V.T.8 Zhoršující se přístupnost a prostupnost krajiny pro člověka i volně žijící živočichy**

- neprostupné dopravní koridory
- zaplocování rozsáhlých částí krajiny
- značky vjezd/vstup zakázán

n/IN **V.T.9 Rozpínavost okolních měst a průmyslových areálů**